

**KOMERCJALIZACJA
WIEDZY**

**POL
DOC**
WWW.POLDOC.PL

ZESZYTY STOWARZYSZENIA
ROZWOJU KARIER DOKTORANTÓW
I DOKTORÓW POLDOC

No. 3
KRAKÓW 2017

O czym pamiętać pisząc projekt?

Aby potem wdrożyć jego wyniki

Przystępując do realizacji projektu naukowego trzeba pamiętać o szeregu spraw. Konieczne jest ułożenie planu badań, budżetu i skompletowanie zespołu. Warto pomyśleć jednak jeszcze o czymś: czy i w jakim zakresie nasze badania i ich wyniki będą rodziły efekt praktyczny i jak zwiększyć na to szanse.

Misją uczelni i badaczy jest nie tylko poszerzanie stanu wiedzy, ale również rozwiązywanie problemów społecznych i przyczynianie się do rozwoju gospodarki. Same uczelnie zachęcają naukowców do wdrażania ich pomysłów, zobowiązując się do przekazywania im co najmniej połowy wszelkich zysków ze sprzedaży rezultatów ich pracy. Najważniejsze jest jednak działanie samego naukowca, który może znacząco zwiększyć sobie, uczelni czy firmom z którymi nawiąże współpracę szanse na powodzenie we wdrożeniu wyników badań.

Po pierwsze, najlepiej już na etapie przygotowania projektu, warto wypisać **jakich rezultatów się spodziewamy**. Mogą powstać zarówno różnego rodzaju utwory: raporty, artykuły, monografie, programy komputerowe, bazy danych – je chroni się prawem autorskim, ale zazwyczaj także nowe metody, nowe materiały, urządzenia, nowe zastosowania znanych już technologii – czyli wynalazki chronione patentami, albo receptury – które można chronić jako tzw. know-how.

Po drugie, należy zastanowić się, **jak chcemy chronić** otrzymane rezultaty. Co jest najważniejsze dla naukowca, który uzyskał ciekawe wyniki badań? Oczywiście, żeby się nimi szybko podzielić z całym światem akademickim. Wbrew obiegowym opiniom, decydując się na takie postępowanie nie traci się możliwości ochrony swoich wynalazków, a co za tym idzie ich wdrożenia. Pod warunkiem, że przed wysłaniem tekstu referującego wyniki do wydawnictwa lub wygłoszeniem referatu, dokonamy zgłoszenia patentowego. Zwykle przygotowanie dobrego zgłoszenia zajmuje około miesiąca.

Po trzecie, absolutnie koniecznym krokiem **jest ustalenie do kogo będą należały prawa** do rezultatów projektu. Zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami, co do zasady prawa majątkowe do zarówno wynalazków, jak i utworów, opracowanych przez studentów i doktorantów pozostają ich własnością. Często

jednak realia projektów badawczych są bardziej złożone, choćby wtedy, gdy współtwórcą wynalazku jest pracownik naukowy uczelni albo projekt jest realizowany we współpracy z innym podmiotem i umowa konsorcjum określa podział praw do wyników. Jedno jest pewne: każda polska uczelnia ma stosowny regulamin oraz procedury określające postępowanie w takich sprawach i formę zgłaszania powstania wyników badań do odpowiedniej komórki – zwykle centrum transferu technologii. Warto zaprzyjaźnić się z centrum działającym przy naszej uczelni i w razie jakichkolwiek wątpliwości korzystać ze wsparcia zatrudnionych tam brokerów technologii.

Po czwarte, oprócz ustalenia co powstanie lub powstało w naszym projekcie, powinniśmy zastanowić się, czy nie **korzystaliśmy z cudzych rozwiązań**, a jeśli tak, to jakie mieliśmy do tego prawo. Na przykład nasze innowacyjne urządzenie może wykorzystywać cudzy program komputerowy. Warto też korzystać z bezpłatnych baz patentowych dostępnych online – aby sprawdzić, czy na pewno to co nam wydaje się innowacyjne i rewolucyjne, nie zostało już dawno przez kogoś odkryte.

Po piąte, już po zakończeniu projektu i zgłoszeniu wyników, uczestniczymy aktywnie w skomplikowanym **procesie komercjalizacji**. Ochrona rezultatów jest dopiero jego początkiem. Po dokonaniu zgłoszenia konieczne jest opracowanie zrozumiałej dla biznesu i atrakcyjnej oferty technologicznej. Następne kroki to żmudne działania promocyjne: prezentowanie wyników na targach i konferencjach branżowych, indywidualne spotkania z potencjalnymi partnerami. Już po znalezieniu potencjalnego kupca, rozpoczynają się długie negocjacje i przygotowywanie precyzyjnej umowy. Coraz częściej też naukowcy biorą sprawy w swoje ręce i sami zakładają start-upy. Jeśli chcemy spróbować sił w biznesie, warto poszukać wsparcia inkubatorów przedsiębiorczości i akceleratorów. Liczba takich inicjatyw ciągle rośnie.

Nigdy nie dość powtarzania, jak w każdej reklamie leków: przed rozpoczęciem projektu zapoznaj się z zasadami zarządzania własnością intelektualną, bądź skonsultuj się z brokerem z centrum transferu technologii, gdyż każdy błąd lub zaniechanie na tym etapie, zagraża szansom na praktyczne zastosowanie rezultatów twoich badań.

Krystian Gurba, Zastępca Dyrektora CITTRU UJ

**JESTEŚ NAUKOWCEM? MASZ POMYSŁ NA INNOWACJĘ?
CHCESZ ROZWINĄĆ SWÓJ BIZNES?
- ZADBAJ O OCHRONĘ WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ.
SKORZYSTAJ Z POMOCY RZECZNIKA PATENTOWEGO.**

Zbadaj czy Twoje rozwiązanie jest nowe?
- Bazy patentowe to źródło wiedzy i inspiracji

Chroń strategicznie wartościowe elementy Twojego rozwiązania.

KNOW-HOW

Nie ujawniaj przed zgłoszeniem!
Pamiętaj o umowach.

Zarabiaj na innowacjach:
Własny biznes?
Licencja? Sprzedaż?

Chroń swój pomysł - zwalczaj naruszenia i podróbki.

PATENT
WZÓR UŻYTKOWY
PRAWA AUTORSKIE
WZÓR PRZEMYSŁOWY
ZNAK TOWAROWY

CEL BIZNESOWY?
CO CHRONIĆ?
GDZIE?
KIEDY?
PROCEDURY?
KOSZTY?

RZECZNIICY PATENTOWI

www.jwp.pl

**PATENTUJ I PUBLIKUJ
- INSPIRUJ INNYCH
- UDOSKONALAJ ŚWIAT!**

Co można zrobić z wynikami badań?

Jako naukowiec pracując nad swoją tematyką na pewno zastanawiasz się gdzie opublikować swe wyniki, jaki wpływ będą one miały na środowisko naukowe. A czy myślisz o ich praktycznym zastosowaniu, a może nawet komercjalizacji? Wyniki Twojej pracy naukowej mogą wpłynąć na rozwój: gospodarki, lokalnej lub globalnej społeczności, a nawet przynieść wymierne korzyści twórcom. (zarówno finansowe jak i te mniej uchwytnie, np. zwiększenie rozpoznawalności swojej marki). W jaki sposób patrzeć na projekt, by jego wyniki pomyślnie wprowadzić na rynek?

Projekt naukowy podlega wdrożeniu wówczas, gdy wyniki badań można przekształcić w **produkt** lub **usługę**, których rynek potrzebuje. W przypadku produktu najczęściej myślimy o wynalazku, np. urządzeniu, nowej formule leku, metodzie diagnostycznej lub leczniczej. Jednakże produkt może mieć także inną postać, na przykład może to być program informatyczny, raport rynkowy, analiza rozwiązania lub certyfikacja oparta na nowym systemie kształcenia osób w określonej dziedzinie (np. biotechnologii, chemii leków, informatyce). W każdym z wymienionych przypadków możemy albo **sprzedać produkt** (pomysł), czyli przedstawić zainteresowanym podmiotom gospodarczym gotowe do wdrożenia rozwiązanie, albo **założyć firmę** i zająć się wytwarzaniem swego produktu. Przy sprzedaży pomysłu warto wziąć pod uwagę system licencyjny. Możemy także udostępnić naszą wiedzę nieodpłatnie, posługując się rozwiązaniem **open access**¹. Wiedzę dzielimy się wówczas przez bezpłatne repozytoria, sporządzając publikacje, analizy i raporty dostępne online. Przed skorzystaniem z narzędzi lub zasobów open access dobrze jest zapoznać się z formami otwartych licencji².

W przypadku wdrożenia **usług** możemy **założyć firmę** albo **wykonywać badania zlecone** w ramach uczelni. O jakich usługach mówimy? Np. szkoleniu, badaniu próbek, analizach rynkowych, projektach komercyjnych na zamówienie, udziale stałym lub okazjonalnym w projektach naukowych.

¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/open-science>

² <https://creativecommons.pl/poznaj-licencje-creative-commons/>

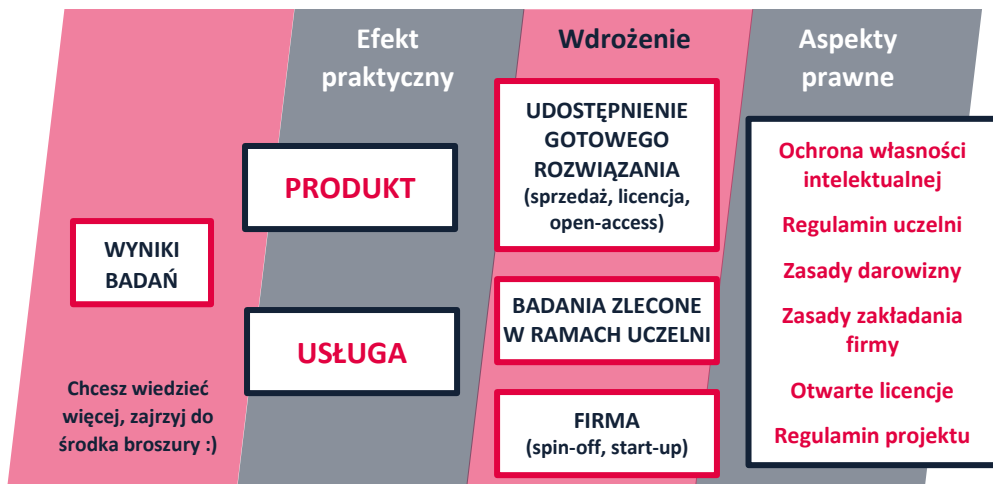
Działalność usługowa może mieć charakter zarówno komercyjny, jak i nieodpłatny, ale tak samo, jak w przypadku produkcji, trzeba respektować prawo własności intelektualnej, regulacje dotyczące zasad jej komercjalizacji i regulować zobowiązania podatkowe. Szczególną uwagę należy zwrócić na obowiązujące w danej instytucji zasady dotyczące prowadzenia badań zleconych (udostępnianie zasobów, zasady zatrudniania personelu itp.) oraz na ustalenia poczynione w umowie projektowej. W przypadku działań nieodpłatnych należy stosować się do ustaleń dotyczących darowizn pieniężnych lub w naturze.

Zarówno przed, jak i już po założeniu firmy mamy ważny obowiązek w postaci ustalenia i respektowania praw autorskich oraz prawa o ochronie własności intelektualnej. Obowiązuje nas również działanie zgodne z normami prawa pracy oraz fiskalnymi, wymagające często powierzenia spraw podatkowych oraz kadrowo-płacowych specjalistom.

Sprawą kluczową jest forma prawna, jaką nadamy naszej firmie. Jeśli zależy nam na współpracy biznesowej z uczelnią, możemy założyć spin-off, czyli spółkę, w której instytucja badawcza pozostanie współnikiem i udostępni nam swoje zasoby, na przykład infrastrukturę laboratoryjną. Możemy również zdecydować się na założenie start-up i w kolejnych jego fazach rozwoju skorzystać z oferty inkubatorów wspierających przedsiębiorczość akademicką działających np. w ramach uczelni. Zarówno na potrzeby start-upów, jak i mikro- oraz małych i średnich przedsiębiorstw, uczelnie oraz instytucje trzeciej, czyli tzw. podmioty otoczenia społeczno-gospodarczego uczelni, udostępniają struktury zorganizowane w akceleratory przedsiębiorczości, klastry oraz parki technologiczne. Nie wahajmy się skorzystać z ich oferty zarówno przy zakładaniu, jak i przy rozwijaniu naszej działalności.

Pamiętajmy też, że jeśli rozwijamy produkt lub usługę jako współnicy, musimy ustalić wkład twórczy poszczególnych partnerów projektu, a następnie albo zapewnić każdemu z nich udział w zyskach, albo wykupić od nich majątkowe prawa autorskie.

Justyna Małkuch-Świtalska, Prezes PolDoc, Trener Nauki

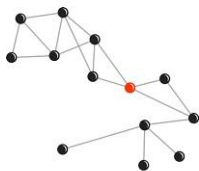

Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

Niniejsze wydawnictwo powstało w ramach projektu o nazwie „Business & Science Network”, który został zlecony Stowarzyszeniu PolDoc w związku z realizacją zadań publicznych Województwa Małopolskiego w obszarze „Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy w tym rozwój przedsiębiorczości” pn. „Małopolska – tu technologia staje się biznesem”.

Partnerzy

Akademicki
Inkubator
Przedsiębiorczości UJ

Trener Nauki
Dr Justyna Małkuch-Świtalska

 RZECZNYCI PATENTOWI
PATENT & TRADEMARK ATTORNEYS

Redakcja: Karolina Majsterkiewicz

Korekta: Justyna Małkuch-Świtalska

Projekt okładki, skład i łamanie tekstu: Karolina Majsterkiewicz

Wydanie I, Kraków 2017

Copyright by Stowarzyszenie RKDID PolDoc